

**Sławomir Sałaciński, Andrzej
Boguszewski, Wojciech
Borkowski, Wiesław Migal, Marek
Zalewski, R. Dziklińska, I.
Jaworowska, E. Krakowska**

**Krzemionki, gm. Bodzechów, woj.
kieleckie**

Informator Archeologiczny : badania 21, 29-30

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Łączenie przekopano 204,75 m². Znalaziono 4277 fragmentów ceramiki (niecharakterystyczne), 470 krzemieni (głównie odłupków i łuszczeń), 96 kości (w tym część przepalonych), 235 fr. polepy oraz 12 okazów kamiennych. Do zabytków wydzielonych zakwalifikowano: 711 charakterystycznych fr. ceramiki, 196 okazów krzemieniowych (formy narzędziowe i technologiczne), 19 kamiennych racieraczy i gładzików, 2 kawałki polepy (jeden z odciskiem cienkiej belki lub łaździ, drugi - maszki).

Wśród zabytków ruchomych zdecydowanie przeważa ilościowo materiał kulturowy pucharów lejkowatych. Stosunkowo licznie występują zabytki wczesnobrązowe, w tym należące do kultury strzyżowskiej i kultury trzcinieckiej. Nielicznie reprezentowana jest kultura żułtycka, a śladowo materiał okresu wpływów rzymskich (?) i wczesnego średniowiecza.

Układ warstw typowy dla stanowiska przedstawia się następująco:

1/ humus - ciemnoszary, jednolity, silnie spiaszczony; 2/ piasek ciemnołody jednolity; 3/ szaropopielaty piasek z nielicznymi węgielkami drzewnym, jednolity; 4/ piasek biały jednolity, luźny; 5/ silnie zgliniony ciemnobrunatny piasek - cielec.

Stanowisko ma charakter osadowy, wielokulturowy. Materiały przechowywane są w MO w Chełmie.

Badania będą kontynuowane.

KRAKÓW - NOWA HUTA - KRZESŁAWICE
Stanowisko 41

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie
Oddział w Nowej Hucie

Badania prowadziły dr Małgorzata Kaczanowska, mgr mgr Paulina Poleśka, Gryzelda Tobiła. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Dzielniaty sezon badań. Osady z neolitu i okresu lateńskiego.

Prace archeologiczne prowadzone były w centralnej parti stanowiska. Wykopani objęto powierchnię około 1 ara. Kontynuowano badania nad zespołem obiektów oznaczonych numerami 70, 70C, 70D, związanych z środkową fazą kultury lendzielskiej. Podobnie datowany jest też trapezowaty w przekroju obiekt 72. Materiał neolityczny, związany głównie z środkową fazą kultury lendzielskiej, pochodzi również z wtórnego złoża i obiektów młodszych.

W 1979 r. odkryto w środkowej części stanowiska obiekty neolityczne przykryte zachowaną glebą kopalną. W 1987 r. wykonano wykop sondażowy, uzyskując profil długości 15 m i głębokości 2,5 m z przekrojem jam neolitycznych datowanych na środkową fazę kultury lendzielskiej i zachowanymi poziomem glebowym. Z profilu tego pobrano próby do badań gleboznawczych.

Ponadto przebadano także dwie dalsze chaty grupy tynieckiej kultury lateńskiej, oznaczone numerami 108, 129. Ich wymiary wynosiły odpowiednio 4 x 3,5 m. Obiekty te były lekko wgłębionymi w cielec półziemiankami o konstrukcji słupowej. W ich wypełnisku znaleziono fragmenty celtyckiej ceramiki tocznej i naczyń ręcznie lepionych, a ponadto nieliczne zabytki metalowe (m.in. fragment noża/, drobne okruchy brzoźszynu, bryły żużla. W jednej z jam posłupowych /obiekt 129/ odkryto zachowany w całości kubek beczułkowaty /ofiara zakładzinowa?/. Materiał kultury lateńskiej wystąpił także w warstwie kulturowej na przebadanym odcinku.

KRZEMIONKI, gm. Bodzechów
woj. kieleckie

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badaniami kierował mgr Sławomir Sałaciński. Poszczególne odcinki prowadzili mgr mgr Andrzej Boguszewski, Wojciech Borkowski, Wiesław Migal, Marek Zaleski. Uczestniczyli również - R. Dzikińska /inventaryzator/ oraz studentki Instytutu Archeologii UW - I. Jaworowska, E. Krakowska. Finansowało PMA w Warszawie. Dzielniaty sezon badań. Kopalnie krzemienia pasiastego. Neolit, wczesna epoka brązu. Kultury - pucharów lejkowatych, amfor kulistych i mierzanowicka.

Prace prowadzono w dwóch punktach. Kontynuowano badania leja krasowego, tzw. "Kału Cebuli", gdzie koncentrowały się doraźne, tymczasowe obozowiska. Wykonano sondaż w północnej części pola górniczego. Miały one na celu dalsze rozpoznanie neolitycznego kopalnictwa i ściśle z nim związanego osadnictwa.

W północnym rejonie kompleksu krzemionkowego zlokalizowano wykop /5 x 4 m, następnie 5 x 2 m/ na pograniczu przedwojennych zniszczeń wapiennikarskich z oryginalnym, bardzo dobrze zachowanym fragmentem pola. Spąg badanej jednostki osiągnięto dopiero na głębokości ok. 8 a. Przy ociosie południowym natrafiono na intensywne ślady po rozpalonym tu ognisku oraz smugi pochodzące z "objaśniania" łuczywa. W ścianie wschodniej odsłonięto dwie niewielkie nisze neolityczne z wyraźnie widocznymi seriami śladów pracy oraz 2-ma konkrercjami tkwiącymi w spągu. W części zachodniej odgruzowano prehistoryczne wyrobisko, częściowo zniszczone przez wapiennikarzy z bułami krzemiennymi w skale. Warstwa krzemienionośna charakteryzuje się w tej części pola stromym upadem /ok. 25°. Miało to zasadniczy wpływ na sposób eksploatacji surowca krótkimi niszami bocznymi. Zbytne oddalanie się od szybu okazywało się nie ekonomiczne z powodu zbyt dużych nakładów pracy.

W wypełnisku odkryto 1350 zabytków krzemiennych, głównie odłupków pochodzących z różnych faz produkcji siekier czworocciennych, 37 okazów wydzielonych /zaczątkowców i półwytworów form rdzeniowych, kamiennych i rogowych narzędzi górniczych/. Zastanawiająca jest duża ilość przedmiotów rogowych i ich fragmentów /14/, w odróżnieniu od innych badanych dotychczas rejonów kopalń krzemionkowych, gdzie znajdowano jedynie pojedyncze okazy tego typu. Diametralnie inny zestaw narzędzi górniczych może mieć znaczenie chronologiczne i kulturowe.

Prace wykopaliskowe w obrębie leja krasowego stanowiły kontynuację badań ubiegłorocznych. W trakcie eksploatacji odkryto i palenisko ołożone kamieniami, zawierające mierzaniwickie formy krzemienne /korowe zgrzebła/. Natrafiono również na ślady umacniania brzegów leja kamieniami w celu ułatwienia podjęcia do zbiornika wodnego. Wśród liczego materiału wyodrębniono pojedyncze zabytki wczesnoneolityczne z krzemienia pasiastego /rdzenia wiórowe/, kilka fragmentów ceramiki KPL, dwie serie odpadków z procesu produkcji siekier dwu- i czworocciennych, zaczątkowca i półwytwory tych narzędzi oraz dwie płyty szlifarskie. Taki skład pozyskanego zbioru świadczy, że w miejscach obozowania wykonywano wszystkie fazy obróbki form rdzeniowych, łącznie z ostatecznym etapem - szlifowaniem.

Zabytki znajdują się w magazynach w Krzemionkach oraz w PMA w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

LEŚNA JANA, gm. Smętowo Graniczne
woj. gdańskie
Stanowisko 2

patrz
okres halastacki

ŁAŃCUT
woj. rzeszowskie
Stanowisko 3

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadziła mgr Aleksandra Gruszczyńska. Pfinansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Szósty sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Prace wykopaliskowe na osadzie w Łąncucie miały charakter ratowniczy /budowa osiedla mieszkaniowego/. Badana osada położona jest w północnej części miasta, na lessowym wzniesieniu, nad rzeczką Mikołąką.

Przebadano obszar o powierzchni 3,5 aza. Wyeksplorowano 10 jam oraz odkryto 34 stupy, które stanowią ślady rzysu 3 naziemnych chat słupowych /zbudowanych częściowo/.

Materiał zabytkowy to w większości ceramika, zaliczana do drugiej fazy ceramiki wstęgowej rytej. Ponadto znaleziono kilkadziesiąt zabytków krzemiennych oraz kilka z obaydianu. Wśród nich wyróżniono: wióry, odłupki, rylce, drapacze. Większość materiału krzemianego wykonana była z surowca świeciszowskiego i czekoladowego, występował również krzemień woiński i jurajski.